BESCHRIJVING

VAN TWEE NIEUWE SOORTEN VAN HET GENUS

COSMOPTERYX Staint.

DOOR

P. C. T. SNELLEN.

(Pl. 6, fig. 1, 2).

Eenigen tijd geleden ontving ik van den heer J. D. Kobus, te Soerabaya (Java), een paar exemplaren eener soort van Cosmopteryx, door hem aldaar uit de bladeren van het suikerriet gekweekt en nu onlangs, op mijn verzoek, eene tweede bezending, met den wensch om de soort, zoo zij nieuw was, wat ik vermoedde, te beschrijven; iets waartoe ik, onder dankbetuiging voor de toezending der voorwerpen, hierbij gaarne overga. Eindelijk wil ik vermelden, dat ook Dr. L. Zehntner, te Pasaroean, de goedheid had mij eveneens eenige exemplaren derzelfde Cosmopteryx te zenden zoodat althans van deze Tineine mijn materiaal vrij overvloedig is; ook hem zij mijn dank daarvoor toegebragt. Tegelijk wilde ik van de gelegenheid gebruik maken, om nog eene tweede Javaansche soort van hetzelfde genus, welke ik van wijlen Mr. Lucassen ontving en die ik mede voor onbeschreven houd, bekend te maken. De hierbijgaande afdeeldingen zijn door Dr. Henri W. de Graaf te Leiden gemaakt; ik houd ze voor onmisbaar tot herkenning mijner nieuwelingen.

Beide soorten bezitten geheel de kenmerken van het genus Cosmopteryx, zooals het door Stainton, Ins. Brit. Tin. p. 228 (1854) en Manual of Brit. Moths and Butterflies II, p. 395 (1859) is beschreven. Men zal opmerken, dat ik hier niet Hübner als auteur van het genus vermeld, gelijk de meeste schrijvers doen, maar wel Frey, Tin. der Schweiz. p. 257 volgende, Stainton. Hübner heeft namelijk, in zijn Verzeichniss p. 424 wel een «coïtus» Cosmopterix, maar van de zeven soorten door hem opgenoemd, zijn de twee laatstgenoemde naar het schijnt, niet te identifiëeren, terwijl de vijf andere tegenwoordig in vijf verschillende genera worden geplaatst en daar hij zoo min hier als elders zegt, dat de eerst opgenoemde soort als type van het genus gelden moet, noch ook ergens aanduidt welke species hij al of niet in natura kende (het laatste, zie de voorrede, zeer dikwijls het geval zijnde), is er niet de minste reden om hem als auteur van het door Stainton zoo uitstekend beschreven genus Cosmopteryx te vermelden. Hübner's zoogenaamde karakteristiek biedt namelijk ook weder hier niet het minste steunpunt aan.

Ik wil hier nog aanteekenen, dat ik van Mr. Lucassen ook eene derde Javaansche soort van Cosmopteryx ontving, die ik voor dezelfde houd als de door Lord Walsingham zeer zorgvuldig beschreven en afgebeelde *Cosm. Cognita*, van Zuid-Afrika (zie Trans. Ent. Soc. of London 1891, p. 124, pl. VI, fig. 64). Ik merk op, dat de buitenwaartsche zilveren afzetting van den vrij breeden oranjegelen dwarsband der voorvleugels, bij *Cognita* niet door het oranjegeel afgebroken is, zooals bij de verwante *Flavofasciata* Woll., Rebel, Ann. d. Wien. Hofmus XI, 2, p. 133, pl. III, fig. 13 (1896) en bij de grootere *Scribaiella* Zell.

De beide hieronder beschreven soorten, die, zooals ik boven reeds zeide, in geen enkel opzigt, wat de generieke kenmerken betreft, van de Europeesche soorten afwijken, behooren overigens tot de verwantschap van *Scribaiella* Zell., Stett. Ent. Zeit. 1850, p. 197. — Snellen, Vlind v. Ned. II (Microlep.) p. 868. De grondkleur der voorvleugels is namelijk dof, zwartbruin of zwart, ook aan den wortel, verder met fijne zilveren langlijntjes op het

eerste gedeelte. De eerstbeschrevene (*Pallifasciella*) onderscheidt zich voorts door de zeer bleek maar zuiver leemgele kleur van den lichten dwarsband op drie vijfden en de tweede (*Pustalatella*), waar de dwarsband oranjegeel en zeer breed is, door eene puistachtige, blinkend geelachtige zilveren stip op twee derden van dien dwarsband, zeer nabij den binnenrand van den vleugel.

1. PALLIFASCIELLA m. nov. spec.

Pl. 6, fig. 1.

Dertien exemplaren. 9—10 mm. vlugt.

Palpen zilvergrijs, buitenwaarts in het midden zwart bestoven. Kleur van den kop variëerende van zwartbruin tot onzuiver leemgeel, de beschubbing een weinig glanzig. Onderzijde der sprieten wit, de rugzijde zwart, het puntderde met twee smalle witte ringen en een' breeden. Thorax zwartbruin, dof, als de grond der voorvleugels. Deze hebben op de eerste twee vijfden drie uiterst fijne witte langslijnen, zonder metaalglans, van ongeveer 3 mm. lengte. Zij zijn even ver van elkander geplaatst, namelijk iets onder den voorrand, in het midden en iets boven den binnenrand, de bovenste het naast bij, de onderste (kortste), het verst van den vleugelwortel beginnende; deze onderste is bij een paar exemplaren zeer onduidelijk. Ook de binnenrand is aan den wortel haarfijn wit.

Van het overige van den vleugel wordt iets meer dan een derde ingenomen door een' bleek leemgelen, onder en boven even breeden dwarsband. Deze heeft aan beide zijden een iets gebruineerd, maar niet paarsachtig, zilveren rand die dikker beschubd is en iets geribd. De wortelrand is onafgebroken, naar onderen iets breeder en heeft een paar zwarte schubben aau de binnenzijde. De buitenrand is op de helft afgebroken, heeft wortelwaarts, aan den voorrand eene zwarte stip, en uit zijn midden loopt naar de vleugelpunt eene onafgebroken eerst bleekgele, later zeer fijne, en iets glanzige, witte lijn. Franje der voorvleugels en achtervleugels zwart-

grijs, ook de achterlijfsrug. Borst en buik zilvergrijs, iets glanzig. Pooten zwart, wit geteekend.

Deze soort heeft dus overeenkomst met de Europeesche *Scribaiella* Zell., waar de voorvleugels echter zwarter zijn, met *zilveren* langslijnen der wortelhelft, waarvan de tweede en derde merkbaar korter zijn dan de bovenste. De middenband is verder bij *Scribaiella* oranjegeel met niet zoo duidelijk geribde, geelachtig zilveren zoomen. Ook bij de verwante *Cognita* Wals. is de middenband oranjegeel, maar paarszilver gezoomd, de witte langslijntjes aan den wortel zeer kort en de vleugelpunt is slechts met een paar witte stippen geteekend.

De vlinder vliegt in Juni en Juli en de rups leeft mineerend in de bladeren van het suikerriet. Exemplaren der rups op spiritus ontvangen zijn beenkleurig wit, de geledingen zeer duidelijk afgescheiden, de kop geelbruin. Aan de lange geelbruine popjes zie ik niets bijzonders en de soort is mij alleen van Oost-Java bekend.

2. PUSTULATELLA m. nov. sp.

Pl. 6, fig. 2.

Een man van 7 mm. vlugt.

Deze soort is merkbaar kleiner dan de andere, mij in natura bekende, zijnde de Europeesche, *Cognita* en *Pallifusciella;* ook *schijnt* zij stompvleugeliger, maar dit komt door dat de voorvleugelpunten eenigszins gekromd zijn.

De sprieten zijn zwart met een witten ring voor de witte spits, de palpen grijs, de kop bronskleurig, iets glanzig; de thorax is beschadigd, het achterlijf lichtbruin met zilveren stippen op de randen der ringen. Voorvleugels tot twee vijfden zwart, iets bruinachtig, dof, aan den wortel met drie dunne, zilveren langslijnen, die even lang zijn en tot de helft van het zwarte wortelveld reiken. Daarna komt een breede, oranjegele middenband, die bijna twee derden inneemt van het overige des vleugels; hij is onder en boven even breed en aan de wortelzijde afgezet door eene smalle, ge-

bruineerd zilveren, dikbeschubde streep. Op twee derden van den dwarsband, nader bij den binnen- dan bij den voorrand, ziet men eene vrij groote, dikke, ronde, gebruineerd zilveren stip, die aan de wortelzijde zwart gerand is. Buitenzijde van den band bovenaan met eene zilveren, aan den voorrand witte stip, overigens in het midden met een korten tand en niet zeer scherp begrensd. De overblijvende zwarte vleugelpunt heeft slechts een paar zilveren schubben, op de wijze van *Drurella*, maar minder duidelijk. Franje zwartgrijs. Achtervleugels graauwbruin, met iets lichtere franje. Onderzijde der vleugels evenzoo. Borst en buik zilverglanzig; de pooten eveneens, met zwartgeringde scheenen.

Java, Tegal, Kemanglen, in July, Mr. Th. Lucassen.